

Sygn. akt III AUa 525/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Feliksa Wilk (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz SSA Maria Szaroma
Protokolant:	st.sekr.sądowy Dorota Stankowicz

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy A. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 lutego 2012 r. sygn. akt VII U 1143/11

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 525/12

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 października 2012 roku.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 1 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 13 czerwca 2011 roku, którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca, urodzony (...), w dniu 12 maja 2011 roku złożył wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (31 lat, 2 miesiące i 7 dni). Nie pozostaje w zatrudnieniu oraz nie przystąpił do OFE. Organ rentowy uznał za wykazany okres wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 10 lat, 1 miesiąca i 13 dni.

Sąd Okręgowy ustalił również, że w okresie od dnia 10 maja 1969 roku do dnia 10 lipca 1971 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w K.. W okresie od dnia 10 maja 1969 roku do dnia 27 sierpnia 1970 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę pomocnika maszynisty spychacza, a następnie pracował na stanowisku maszynisty spychacza. Z kolei w okresie od dnia 16 stycznia 1978 roku do dnia 30 kwietnia 1989 roku był zatrudniony w (...) Spółce Akcyjnej w R. (następca prawny Przedsiębiorstwa (...) w K.) na stanowisku maszynisty spycharki oraz mechanika napraw maszyn budowlanych. W okresie od 21 lutego 1983 roku do dnia 24 lutego 1986 roku oraz od dnia 1 grudnia 1987 roku do dnia 30 kwietnia 1989 roku wykonywał głównie prace przy naprawie pojazdów mechanicznych, która polegała na demontażu sprzętu ciężkiego - wymontowywaniu części w kanale, a następnie myciu, wyczyszczeniu i posegregowaniu ich i ponownym zamontowaniu. Praca ta była wykonywana na zewnątrz, na hali i w kanałach. W przypadku naprawy silnika praca wykonywana była poza kanałem. Po dokonanej naprawie sprzęt był testowany.

Ponadto Sąd I instancji stwierdził, że w okresie od dnia 25 lutego 1986 roku do dnia 10 września 1987 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), wykonując prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych na stanowisku maszynisty (operatora) spycharki na budowie eksportowej w Iraku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ust.1 i ust.2 w zw. z art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zmianami). Podniósł, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy czym stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe świadczenie pracy szkodliwej dla zdrowia wyklucza dopuszczalność uznania jej za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż wnioskodawca będąc zatrudniony w (...) Zakładach (...) w K. w okresie od dnia 10 maja 1969 roku do dnia 10 lipca 1971 roku wykonywał pracę pomocnika maszynisty spychacza, która nie może być zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach, gdyż zgodnie z wykazem A działem V pkt 3 stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku pracą w szczególnych warunkach jest praca maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, a nie ich pomocników. Odnosząc się do zatrudnienia wnioskodawcy w (...)Spółce Akcyjnej w R. Sąd I instancji stwierdził, że w okresach od dnia 21 lutego 1983 roku do dnia 24 lutego 1986 roku oraz od dnia 1 grudnia 1987 roku do dnia 30 kwietnia 1989 roku wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, o której mowa w wykazie A Dziale XIV pkt 16 stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Świadczona przez wnioskodawcę praca mechanika napraw maszyn budowlanych nie była wykonywana tylko w kanałach remontowych, ale także poza nimi, stąd też okres tego zatrudnienia nie może podlegać zaliczeniu do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Reasumując Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich przesłanek wymaganych do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż na dzień 31 grudnia 1998 roku nie wykazał 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca. Zarzucił błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy poprzez przyjęcie, że nie spełnia warunków nabycia prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz naruszenie prawa materialnego tj. art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku poprzez jego błędną wykładnię. W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu emerytury od daty złożenia wniosku, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż praca wykonywana przez niego w okresie od 21 lutego 1983 roku do 24 lutego 1986 roku oraz od 1 grudnia 1987 roku do 30 kwietnia 1989 roku została określona jako praca w szczególnych warunkach w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych zarówno przez zakład pracy, jak i przesłuchanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym świadków. Praca w kanale remontowym, była przez niego w spornych okresach świadczona stale i w pełnym wymiarze, a często powyżej wymiaru 8 godzin. Wyjątkowo wykonywał pewne czynności poza kanałem, jednakże były one ściśle związane z podstawowymi obowiązkami pracowniczymi i zajmowały ułamek czasu pracy.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy okresy pracy wnioskodawcy świadczonej w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. od 21 lutego 1983 roku do dnia 24 lutego 1986 roku oraz od dnia 1 grudnia 1987 roku do dnia 30 kwietnia 1989 roku podlegają zaliczeniu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, prowadzącej do nabycia prawa do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z treścią wskazanej powyżej regulacji wiek emerytalny oraz rodzaje prac lub stanowisk i warunki uprawniające do świadczenia emerytalnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, a zatem na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy uwzględnieniu (posiłkowym) wydanych na jego podstawie przepisów resortowych. Zasadnicze znaczenie z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury w obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego wieku emerytalnym mają wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zamieszczone w załącznikach do ww. rozporządzenia, natomiast wykazy zawarte w zarządzeniach resortowych, które nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa, mają jedynie znaczenie pomocnicze, gdyż precyzują rodzaje stanowisk, na których świadczona jest praca w szczególnych warunkach, określona w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego tj. z akt osobowych wnioskodawcy, jego zeznań oraz depozycji świadków wynika, że w spornych okresach wnioskodawca był zatrudniony jako mechanik napraw maszyn budowlanych. Związane z tym obowiązki pracownicze polegały na dokonywaniu demontażu oraz remontów maszyn, urządzeń i sprzętu ciężkiego używanego przy pracach budowlanych. Powyższe czynności były podejmowane zarówno na zewnątrz, na hali, jak i w kanałach remontowych. Po dokonaniu demontażu uszkodzonych części maszyn budowlanych (np. silników) pewien zakres prac remontowych był wykonywany poza obrębem kanału. Po dokonanej naprawie wnioskodawca sprawdzał stan techniczny sprzętu w terenie, a zatem poza budynkiem zakładu pracy. Sąd Apelacyjny nie traci z pola widzenia okoliczności, iż w trakcie podejmowanych czynności służbowych wnioskodawca był narażony na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, takich jak wycieki substancji żrących oraz oddziaływanie termiczne, jednakże związana z tym uciążliwość nie dotyczyła pełnego wymiaru świadczonej przez niego pracy, a tylko przy obciążeniu działaniem szkodliwych substancji w pełnym wymiarze czasu pracy dane zatrudnienie może być uznane za okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 powołanej wyżej ustawy, uprawniającej do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W świetle tych okoliczności należy stwierdzić, iż świadczona przez wnioskodawcę w spornym okresie praca nie może być uznana za pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych przy

naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, wymienioną w wykazie A dziale XIV pod pozycją 16 załącznika do powołanego wyżej rozporządzenia. Praca w charakterze mechanika maszyn budowlanych nie była wykonywana stale i pełnym wymiarze dobowym czasu pracy w kanałach remontowych. Przesłuchani w postępowaniu przed Sądem I instancji świadkowie potwierdzili, iż czynności związane z naprawą sprzętu budowlanego miały miejsce również na terenie hali oraz poza obrębem zabudowań pracodawcy, np. remonty poszczególnych części pojazdów oraz testowanie naprawionego sprzętu. Powierzone wnioskodawcy obowiązki pracownicze nie mogą być również zakwalifikowane jako praca na stanowisku mechanika samochodowego ujęta w wykazie A dziale XIV pod pozycją 14 pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MP i PMB nr 3 poz. 6). Powyższe zarządzenie resortowe odnosi się bowiem do prac wykonywanych przez mechanika samochodowego przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Wnioskodawca nie wykonywał tego rodzaju zatrudnienia, gdyż zajmował się kompleksową naprawą sprzętu budowlanego.

W tych uwarunkowaniach faktycznych trafnie Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca nie legitymuje się 15 – letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Prawidłowości tego stanowiska nie podważa wskazane przez skarżącego świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione w dniu 1 września 2011 roku. Uwzględnienie objętego tym świadectwem pracy, a pominiętego przez organ rentowy, okresu zatrudnienia na budowie eksportowej od 25 lutego 1986 roku do 10 września 1987 roku w charakterze operatora spycharki nie wpływa na ocenę zasadności zaskarżonej decyzji organu rentowego. Zaliczony przez organ rentowy okres pracy w szczególnych warunkach wyniósł 10 lat, 1 miesiąc i 13 dni, a zatem nawet doliczenie okresu niespełna dziewiętnastu miesięcy zatrudnienia za granicą nie pozwalałoby na ustalenie wymaganego przez ustawodawcę 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny podzielił poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne oraz zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentację prawną i stwierdził, że nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające nabycie przez wnioskodawcę emerytury, określone w art. 184 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 385 kpc orzeczono, jak w sentencji.